

Impacte de la concentració

BBVA-Banc Sabadell

Especial Illes Balears

Impacte de la concentració BBVA-Banc Sabadell

Resum executiu

La concentració BBVA-Banc Sabadell tindria un impacte significatiu en la competència bancària, la disponibilitat de crèdit, el nombre d'oficines i els llocs de treball, així com en altres aspectes socials i econòmics.

Aquest informe té com a objectiu analitzar els efectes de l'OPA de BBVA sobre Banc Sabadell, un tema rellevant per a l'economia balear i espanyola. S'han examinat els impactes en la competència bancària, la disponibilitat de crèdit, la reducció d'oficines i de llocs de treball.

Principals conclusions:

- **Creixement i generació de valor de Banc Sabadell:** Banc Sabadell està experimentant una evolució positiva molt significativa, amb un benefici net de 1.333 milions d'euros a finals de 2023, que ha augmentat un 48% respecte a l'any anterior. D'altra banda, el 2024 ha seguit augmentant els beneficis amb força. Ha incrementat la seva quota de mercat a Espanya i continua expandint-se internacionalment, especialment al Regne Unit i Mèxic. També ha millorat molt la seva eficiència i la rendibilitat. Les agències de qualificació han mantingut o millorat els *ratings* de l'entitat, la qual cosa reflecteix la seva solidesa financera. La cotització de les accions ha augmentat un 15% el 2023 i ha seguit pujant amb força el 2024. Per tant, Banc Sabadell es troba en una posició sòlida amb bones perspectives de creixement, i demostra fortalesa financera i operativa. La rendibilitat en el darrer any és un exponent de la creació de valor del banc.

- **Reducció de la competència bancària:** La concentració BBVA-Banc Sabadell tindria un impacte significatiu en la competència del sector bancari a les Illes Balears. La fusió augmentarà significativament la concentració en el sector bancari de les illes, amb un increment de l'índex Herfindahl-Hirschman (IHH) en 188 punts fins a 2.466. Els dos principals bancs, CaixaBank i la nova entitat resultant BBVA-Banc Sabadell, controlarien el 61,98% de les oficines bancàries, fet que afectaria negativament la diversitat d'oferta i la competitivitat del mercat. L'augment de la concentració bancària resultarà en una reducció de la competència, la qual cosa pot provocar un encariment i un deteriorament de la qualitat dels serveis bancaris. Aquesta situació afectarà negativament tant les empreses, sobretot les pimes, com els consumidors, especialment en zones rurals on la presència d'oficines bancàries ja és limitada. A més, l'augment de la concentració bancària pot comportar una menor remuneració dels dipòsits i un augment de les comissions aplicades als clients. Aquesta reducció de la competència en el sector bancari és un risc important que ha de ser considerat per les autoritats reguladores per assegurar que l'OPA no tingui efectes negatius significatius en el teixit econòmic i social de les Illes Balears.
- **Reducció de la disponibilitat de crèdit:** L'increment de la concentració bancària podria reduir la competència i augmentar el poder de mercat de les entitats més grans. Això podria tenir un impacte significatiu en la disponibilitat de crèdit a les Illes Balears i Espanya, amb una reducció estimada del 8% (xifra que representa 54.393 milions d'euros), fet que podria afectar especialment pimes i consumidors. Aquesta reducció dificultaria l'accés al crèdit i elevaria el cost financer dels préstecs, perjudicant la inversió i el creixement del teixit empresarial. També tindria conseqüències negatives per a estalviadors i prestataris. Per tant, és crucial que les autoritats reguladores implementin mesures per mitigar aquests efectes negatius i assegurar una competència efectiva en el mercat bancari, que actualment ja és limitada.
- **Reducció d'oficines:** Es preveu una reducció significativa del nombre d'oficines. BBVA ha anunciat estalvis de 1.450 milions d'euros amb la fusió,

però no ha detallat quina part d'aquests estalvis provindrà del tancament d'oficines. L'impacte de la fusió BBVA-Sabadell en la xarxa d'oficines pot ser molt significatiu, amb una reducció potencial d'entre 589 i 883 al conjunt d'Espanya i d'entre 18 i 27 a les Illes Balears. Aquesta reducció afectarà negativament la disponibilitat de serveis bancaris, especialment en zones menys poblades. Les experiències de fusions anteriors indiquen que aquestes reduccions poden ser fins i tot més àmplies del que inicialment es preveu. Per tant, és essencial que es prenguin mesures per mitigar aquests efectes negatius i garantir que la fusió no perjudiqui el teixit econòmic i social.

- **Pèrdua d'ocupació:** L'impacte de la concentració BBVA-Sabadell en l'ocupació seria significatiu, amb una reducció que podria arribar a ser d'entre 7.685 i 10.567 llocs de treball. Aquesta pèrdua d'ocupació afectarà especialment les oficines bancàries, però també els serveis centrals. Les experiències de fusions anteriors indiquen que aquestes reduccions poden ser fins i tot més àmplies del que inicialment es preveu. Per tant, és essencial que es prenguin mesures per mitigar aquests efectes negatius i garantir que la fusió no perjudiqui el teixit econòmic i social.

Conclusió final

A partir de l'anàlisi realitzada s'arriba a la conclusió final que l'impacte de la concentració de BBVA i Banc Sabadell pot ser perjudicial per a la competència i per a clients i treballadors. Per això, és essencial que BBVA proporcioni més informació i dades concretes sobre els plans en relació amb la concentració, per garantir la transparència i un compromís ferm amb les empreses, els clients, els treballadors i la societat en general. Es demana a les entitats i també als organismes reguladors que actuïn vetllant pels interessos dels accionistes, però també tenint cura de la responsabilitat social, que implica prioritzar les persones (clients, treballadors...), les empreses, sobretot les pimes, i altres parts interessades. És crucial garantir que s'evitin els efectes negatius i així contribuir positivament a preservar el teixit econòmic i social del país.

1. Presentació

Aquest informe analitza l'impacte de l'OPA de BBVA sobre Banc Sabadell, un tema de gran rellevància per a l'economia balear i espanyola. L'OPA representa una operació significativa en el sector bancari que pot tenir múltiples implicacions econòmiques i socials.

Una mostra de la rellevància i implicacions d'aquesta operació és que la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) ha adoptat, en data 12 de novembre de 2024, una resolució en primera fase en la qual acorda iniciar la segona fase del procediment, en considerar que no es pot concloure que els compromisos presentats en primera fase resolguin tots els problemes identificats.

La CNMC, d'acord amb la nota succinta que va publicar el 12 de novembre de 2024, ha analitzat l'operació de concentració entre BBVA i SABADELL i ha identificat diversos riscos significatius per a la competència en els mercats afectats:

- En el sector de la banca minorista, l'operació podria generar una situació de duopoli en 50 municipis, amb conseqüències com l'empitjorament de les condicions comercials per a particulars i pimes. Això es deu al fet que la nova entitat tindria menys competència que pogués disciplinar la seva actuació, especialment en aquelles zones on quedaria com l'únic operador o amb competència reduïda.
- També s'ha detectat un risc d'exclusió financera, especialment en zones rurals amb baixa presència de sucursals, la qual cosa afecta persones grans i col·lectius vulnerables que depenen dels serveis presencials.
- A més, s'ha identificat un possible risc de reducció del crèdit per a pimes en àrees amb alta concentració de mercat, on la nova entitat podria adquirir una posició significativa i reduir la competència.
- En l'àmbit dels serveis de TPV i pagaments electrònics, l'entitat resultant lideraria el mercat amb més del 30% de quota, i eliminaria un competidor rellevant i dificultaria l'entrada d'operadors alternatius com les Fintech. Això podria traduir-se en un increment de preus per als comerços que utilitzen aquests serveis, ja sigui a través de comissions més altes o de tarifes mensuals augmentades.

- Pel que fa als caixers automàtics, la possible finalització d'acords vigents de SABADELL amb altres entitats podria perjudicar els clients que fins ara s'havien beneficiat de condicions favorables, especialment a curt termini.

En conjunt, segons la CNMC, l'operació presenta riscos importants per a la competència, la qualitat dels serveis i l'accés a aquests, cosa que afecta especialment zones geogràfiques concretes i segments de mercat més vulnerables.

BBVA ha proposat un conjunt de compromisos amb una durada general de tres anys per minimitzar els riscos derivats de la fusió amb SABADELL. Per a la banca minorista, es compromet a mantenir les condicions comercials vigents en zones amb monopoli o duopoli, a establir preus mitjans nacionals per al nou crèdit a pimes i a garantir la transparència en els canvis per als clients de SABADELL. També assegura que no tancarà oficines en municipis sense competència o amb renda per capita inferior a 10.000 euros, i a mantenir el servei de caixa i les oficines especialitzades en empreses.

Per evitar l'exclusió financera, el BBVA preveu crear un "*compte per a clients vulnerables*" i mantenir sucursals en zones amb escassa competència. A més, durant 18 mesos mantindrà les línies de crèdit vigents per a pimes i assegurarà l'accés temporal als caixers de SABADELL per als clients de la xarxa Euro 6000.

Malgrat aquestes mesures, la CNMC considera que alguns compromisos no són suficients per solucionar els riscos identificats, especialment pel que fa a la reducció de crèdit a pimes i l'empitjorament de condicions comercials. Per això, s'ha iniciat una segona fase del procediment per aprofundir en l'anàlisi i recollir més informació dels agents del mercat.

Els objectius principals d'aquest informe són examinar els efectes sobre la competència bancària, la disponibilitat de crèdit, la reducció d'oficines i els llocs de treball de les entitats implicades.

L'informe es divideix en diverses parts. En primer lloc, s'analitza la situació actual de Banc Sabadell a finals de 2024, incloent-hi l'evolució del negoci, el creixement i la quota de mercat, l'eficiència operativa i la rendibilitat, la liquiditat i la solvència, les qualificacions creditícies i l'evolució de la cotització i el dividend. A continuació, s'examina l'impacte de l'OPA de BBVA sobre Banc Sabadell en termes de competència, disponibilitat de crèdit, reducció d'oficines i de llocs de treball.

2. La situació de Banc de Sabadell a finals de 2024

Aquest apartat té com a objectiu proporcionar una anàlisi de la situació econòmica de Banc Sabadell fins a finals de 2024. L'informe s'ha elaborat a partir dels comptes anuals consolidats de finals de 2023 i de l'informe financer trimestral del tercer trimestre de 2024.

Evolució del negoci

Banc Sabadell ha experimentat una evolució significativa en el seu negoci des de la crisi financera de 2008, passant per la pandèmia de la COVID-19 i fins a arribar a l'actualitat. El banc ha consolidat la seva posició en el mercat espanyol i ha ampliat les seves operacions internacionals. A finals de 2023, els actius totals del banc ascendien a 235.172 milions d'euros. El benefici net de 2023 va ser de

1.333 milions d'euros, amb un increment del 48% respecte a l'any anterior. Aquesta evolució s'ha vist impulsada per una estratègia de diversificació de

productes i serveis, incloent-hi la banca digital, préstecs hipotecaris i comercials, així com serveis de gestió d'actius. Durant el tercer trimestre de 2024, el banc ha continuat amb un creixement molt important dels beneficis (+25,9% interanual).

Creixement i quota de mercat

Banc Sabadell ha incrementat molt la seva quota de mercat en els darrers anys. Actualment, té una important quota de mercat en el sector bancari espanyol (8% del crèdit total, 9% del finançament a entitats no financeres, i 7% dels dipòsits). L'estratègia de creixement ha estat impulsada per l'adquisició d'altres entitats, com la compra de TSB al Regne Unit i l'expansió internacional. El banca registrat un creixement anual del 4% en els seus dipòsits i préstecs. Aquesta expansió ha estat clau per augmentar la seva base de clients i diversificar les seves fonts d'ingressos.

Oficines i empleats

A finals del tercer trimestre de 2024, Banc Sabadell té 1.362 oficines i 18.897 empleats.

Evolució en els principals països

El Regne Unit i Mèxic continuen sent mercats clau per a Banc Sabadell. Al Regne Unit, la filial TSB contribueix amb el 15% del benefici net total del grup. I a Mèxic, el banc obté el 3,6% dels beneficis totals del grup. Aquesta expansió internacional ha estat crucial per diversificar els ingressos i reduir la dependència del mercat espanyol. A més, el banc ha reforçat la seva presència a altres mercats europeus i a Amèrica Llatina.

Eficiència operativa i rendibilitat

Banc Sabadell ha millorat la seva eficiència operativa i la rendibilitat, tot reflectint una gestió eficient i una millora en la rendibilitat del banc. Aquesta millora en l'eficiència operativa s'ha aconseguit gràcies a la racionalització de costos, l'automatització de processos i la inversió en tecnologies de la informació. El 2023, la ROE (rendibilitat sobre els capitals propis) ha crescut fins al 9,48% i la ràtio d'eficiència (despeses operatives dividit per marge financer) ha millorat fins al 42,59 (veure figura 1).

Figura 1. Evolució de les ràtios de rendibilitat i eficiència de Banc Sabadell

Indicador	2022	2023
ROA (Rendibilitat dels actius)	0,35	0,54
ROE (Rendibilitat del patrimoni net)	6,64	9,48
Eficiència (Despeses operatives / Marge financer)	44,86	42,59

Font: Informe anual 2023, Banc Sabadell

Liquiditat, solvència i capitalització

El banc manté uns nivells sòlids de liquiditat i solvència. Aquests nivells reflecteixen una gestió prudent del risc i una estratègia de capitalització conservadora. Durant el tercer trimestre de 2024, la ràtio de capital total ha ascendit al 18,84%, un valor molt més elevat del requerit per les autoritats monetàries i que reflecteix la bona capitalització del banc.

Evolució dels *ratings*

Les agències de qualificació creditícia han mantingut o millorat els *ratings* de Banc Sabadell (veure figura 2).

Figura 2. Qualificacions de Banc Sabadell per part de les agències de *rating*

	Rating emisor			Cédulas hipotecarias	
Fitch Ratings (19.06.2024)	Senior Preferred Largo Plazo Corto Plazo Perspectiva	BBB+ BBB F2 Estable	Fitch Ratings	N/A	
Moody's Investor Service (1) (15.10.2024)	Largo Plazo Corto Plazo Perspectiva	Baa2 P-2 Positiva	Moody's Investor Service	Aa1 (30.09.2023)	Moody's Investor Service
Morningstar DBRS (07.06.2024)	Largo Plazo Corto Plazo Perspectiva	A (low) R-1 (low) Estable	Morningstar DBRS	AAA (28.06.2024)	Morningstar DBRS
S&P Global Ratings (2) (29.04.2024)	Largo Plazo Corto Plazo Perspectiva	BBB+ A-2 Estable	S&P Global Ratings	N/A	

Font: Pàgina web de Banc Sabadell (consultada el 25-11-2024).
https://www.grupbancsabadell.com/corp/es/accionistas-e-inversores/inversores-de-renta-fija.html?site_name=corp&lang_name=es&d=Any

Moody's ha augmentat el *rating* a Baa2 amb perspectiva positiva, mentre que S&P ha mantingut el *rating* en BBB+ amb perspectiva estable. Aquesta evolució positiva reflecteix la solidesa financera i la capacitat del banc per fer front als seus compromisos. Els bons *ratings* també faciliten l'accés del banc als mercats de capitals en condicions avantatjoses.

Evolució de la cotització i dividend

La cotització de les accions de Banc Sabadell ha experimentat una recuperació gradual després de la pandèmia i el 5 de juliol de 2024 havia arribat a 1,87 euros per acció. El 2023 el preu de les accions es va incrementar en un 15% respecte a l'any anterior. El 2024 ha seguit pujant, especialment des que es va fer pública l'OPA del BBVA (veure figura 3).

Figura 3. Cotització de les accions de Banc Sabadell durant els darrers cinc anys

Banc Sabadell



Font: Google.com

Aquesta recuperació en la cotització reflecteix la confiança del mercat en la capacitat del banc per generar valor per als seus accionistes. La ràtio PER (quocient entre la cotització i el benefici net per acció) és de 8,20¹, que és indicatiu del fet que les accions no estan cares i tenen recorregut pera anar pujant, ja que en les empreses cotitzades quan estan per sota de 9,84, que és la mitjana de la ràtio PER en els bancs europeus (<https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/en>), és un indicador que la cotització no és molt alta en relació amb el benefici.

El banc ha pagat, el setembre de 2024, un dividend a compte de 0,08 euros per acció² i té previst un dividend total de 0,1744 euros per acció³, mantenint una política de retribució atractiva i creixent per als accionistes, que el 2024 se situa en el 9,62% en relació amb la cotització, la qual cosa es pot qualificar com un aspecte molt positiu.

¹ Font: *Cinco Días*, 26-11-2024.

² Font: Web de Banc Sabadell (consultada el 26-11-2024).

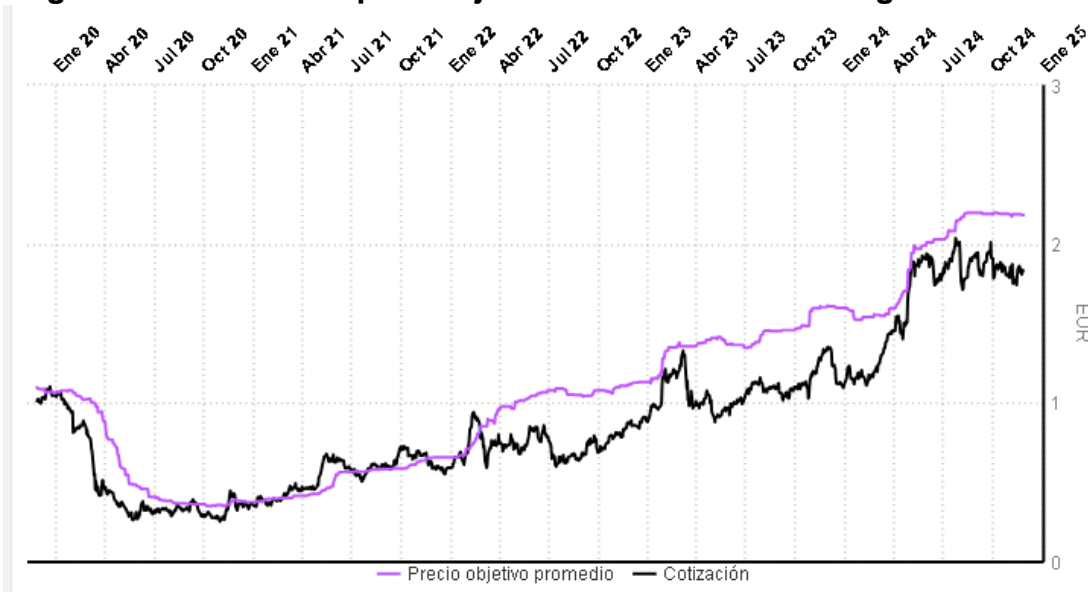
<https://www.grupbancsabadell.com/corp/es/accionistas-e-inversores/la-accion.html>

³ Font: *Cinco Días*, 26-11-2024.

Evolució del preu objectiu segons els analistes

Des de 2020, i sobretot des de principis de 2022, els analistes financers han anat ajustant a l'alça el preu objectiu de les accions de Banc Sabadell. El preu objectiu mitjà se situa en 2,183 euros per acció (veure figura 4). Les perspectives a llarg termini són positives, amb un potencial de creixement significatiu.

Figura 4. Evolució del preu objectiu de Banc Sabadell segons els analistes



Font: marketscreener.com (consultat el 5 de juliol de 2024).

Conclusió

De l'anàlisi efectuada es desprèn que Banc Sabadell està experimentant una evolució positiva molt significativa, amb un benefici net de 1.333 milions d'euros a finals de 2023, que ha augmentat un 48% respecte a l'any anterior. D'altra banda, el 2024 ha seguit augmentant els beneficis amb força. Ha incrementat la seva quota de mercat a Espanya i continua expandint-se internacionalment, especialment al Regne Unit i Mèxic. També ha millorat molt la seva eficiència i la rendibilitat. Les agències de qualificació han mantingut o millorat els *ratings* de l'entitat, la qual cosa reflecteix la seva solidesa financera. La cotització de les accions ha augmentat un 15% el 2023 i ha seguit pujant amb força el 2024. Per tant, Banc Sabadell es troba en una posició sòlida amb bones perspectives de creixement, i demostra fortalesa financera i operativa. La rendibilitat en el darrer any és un exponent de la creació de valor del banc.

3. Conseqüències de la fusió bancària entre BBVA i Banc Sabadell

En els punts següents s'analitzarà l'impacte de la fusió entre BBVA i Banc Sabadell des de diferents perspectives: la competència, la disponibilitat de crèdit, la reducció d'oficines i la reducció de llocs de treball. Aquests punts abordaran les conseqüències potencials de l'OPA en termes d'eficiència operativa, concentració de mercat, impacte en els treballadors i clients, i la capacitat del sistema bancari per continuar oferint crèdit de manera adequada.

3.1. Impacte de la fusió en la competència

Aquest apartat té com a objectiu analitzar les conseqüències de l'oferta pública d'adquisició (OPA) de BBVA sobre Banc Sabadell des del punt de vista de la competència. L'anàlisi s'ha basat en la recopilació de dades rellevants del Banc d'Espanya, l'Institut Nacional d'Estadística, l'Autoritat Catalana de la Competència (ACCO) i altres fonts públiques i privades. L'estudi inclou una avaluació de l'increment del grau de concentració en els mercats de serveis bancaris, i mesura l'impacte en termes d'oficines bancàries i crèdit concedit a empreses i llars. L'índex Herfindahl-Hirschman (IHH) s'utilitza per calcular el grau de concentració del mercat abans i després de la fusió.

Concentració d'oficines bancàries: A les Illes Balears, el sector bancari ha experimentat un procés de concentració intens des de la crisi financera de 2008. Actualment, les quatre principals entitats (Caixabank, Banca March, BBVA i Santander) operen conjuntament el 74,57% de les oficines. La fusió entre BBVA i Banc Sabadell incrementaria la concentració del mercat, amb els dos primers bancs (CaixaBank i la nova entitat resultant) controlant el 61,98% de les oficines.

Figura 5. Quotes de mercat en termes d'oficines bancàries a les Illes Balears després de l'OPA BBVA-Sabadell

Banc	% d'oficines
CaixaBank	42,13%
BBVA + Sabadell	19,85%
Banca March	11,38%

Altres 26,64%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Banc d'Espanya.

L'índex Herfindahl-Hirschman (IHH) per al conjunt de les Illes Balears passaria de 2.278 a 2.466, amb un augment de 188 punts (veure figura 6). Aquest increment indica un risc significatiu per a la competència en el mercat de serveis bancaris.

Figura 6. Evolució de l'índex Herfindahl-Hirschman després de l'OPA

	IHH actual	IHH resultant	Increment de l'IHH
Illes Balears	2.278	2.466	188

Font: ACCO (2024)

Per a valorar les dades de la figura 6 podem recordar el que indica l'ACCO (2024):

“D'acord amb la guia de concentracions horitzontals de la Comissió Europea, quan una concentració econòmica dona lloc a un IHH d'entre 1.000 i 2.000 i un increment de l'índex de 250 punts o més, o quan comporta un IHH superior a 2.000 i un increment de l'índex de 150 punts o més, es pot donar un risc per al funcionament competitiu del mercat.”

A la figura 6 es comprova que es donen les circumstàncies que la Comissió Europea considera de risc per al funcionament competitiu del mercat. Per altra banda, a la mateixa figura es comprova que, fins i tot abans de l'OPA, ja es donaven aquestes condicions a les Illes Balears.

A la figura 7 també es pot visualitzar que l'índex IHH de les Illes Balears abans de la fusió ja és molt més alt que el de la majoria dels estats de dimensió mitjana de la Unió Europea, ja que abans de la fusió només Finlàndia té un índex IHH més alt. En canvi, si es du a terme la fusió l'índex ja superaria el de tots els estats considerats, Finlàndia inclosa.

Figura 7. Grau de concentració (índex IHH) en diversos països de la Unió Europea comparat amb les Illes Balears

País	IHH
Àustria	424
Suècia	875
Hongria	950
Irlanda	969
República Txeca	1.076
Bulgària	1.136
Portugal	1.204
Dinamarca	1.258
Finlàndia	2.340
Grècia	2.244
Illes Balears (prefusió)	2.278
Illes Balears (postfusió)	2.466

Font: ACCO (2024) amb dades del Banc Central Europeu

De l'anterior es desprèn que el control de Banc Sabadell per part del BBVA augmentaria el grau de concentració existent al sector bancari a les Illes Balears, que actualment ja és elevat.

Conclusió

La concentració BBVA-Banc Sabadell tindria un impacte significatiu en la competència del sector bancari a les Illes Balears. La fusió augmentarà significativament la concentració en el sector bancari de les illes, amb un increment de l'índex Herfindahl-Hirschman (IHH) en 188 punts fins a 2.466. Els dos principals bancs, CaixaBank i la nova entitat resultant BBVA-Banc Sabadell, controlarien el 61,98% de les oficines bancàries, fet que afectaria negativament la diversitat d'oferta i la competitivitat del mercat. L'augment de la concentració bancària resultarà en una reducció de la competència, la qual cosa pot provocar un encariment i un deteriorament de la qualitat dels serveis bancaris. Aquesta situació afectarà negativament tant les empreses, sobretot les pimes, com els consumidors, especialment en zones rurals on la presència d'oficines

bancàries ja és limitada. A més, l'augment de la concentració bancària pot comportar una menor remuneració dels dipòsits i un augment de les comissions aplicades als clients. Aquesta reducció de la competència en el sector bancari és un risc important que ha de ser considerat per les autoritats reguladores per assegurar que l'OPA no tingui efectes negatius significatius en el teixit econòmic i social de les Illes Balears.

3.2. Disponibilitat de crèdit

Tenint en compte el que s'ha tractat a l'apartat anterior en relació amb la competència, aquest apartat té com a objectiu avaluar l'impacte de l'OPA de BBVA sobre Banc Sabadell en la disponibilitat de crèdit al sistema bancari espanyol, posant èmfasi en el mercat balear. La metodologia utilitzada es basa en l'anàlisi de dades financeres i estadístiques de les dues entitats i del sistema bancari en general, així com en l'estudi d'experiències prèvies de fusions bancàries a Espanya i a altres països de la Unió Europea. Les dades s'han obtingut, essencialment, dels bancs afectats, del Banc d'Espanya i de l'Institut Nacional d'Estadística (INE).

Situació actual de l'actiu bancari

Al final del primer trimestre de 2024, el BBVA té un total d'actius de 498.988,85 milions d'euros, mentre que el Banc Sabadell té 180.929,47 milions d'euros. Junts, aquests actius sumarien 679.918,32 milions d'euros, cosa que representaria un 16,2% del total del sistema bancari espanyol, que és de 4.205.755 milions d'euros (veure figura 8).

Figura 8. Actius de BBVA i Banc Sabadell i pes en el conjunt del sistema bancari espanyol (dades en milions d'euros i percentatges)

Entitat	Total actiu (milions €)	% respecte al total del sistema
BBVA	498.988,85	11,9%
Banc Sabadell	180.929,47	4,3%
BBVA + Banc Sabadell	679.918,32	16,2%

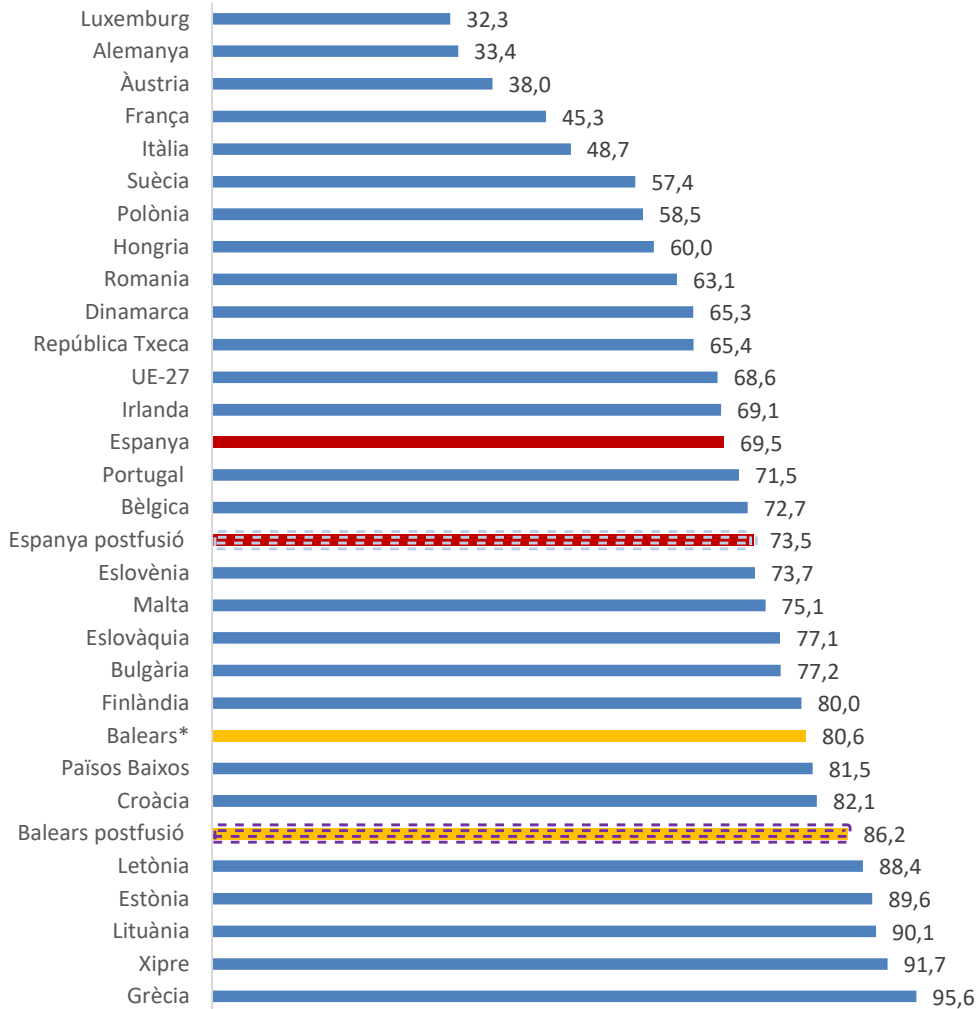
Total del sistema bancari espanyol	4.205.755,00	100,0%
------------------------------------	--------------	--------

Font: PIMEC a partir de dades del Banc d'Espanya (1r trimestre de 2024)

Concentració bancària

Una altra manera d'avaluar el nivell de concentració bancària és mesurar el volum de les cinc principals entitats que operen en un territori. D'acord amb les dades de la figura 10, el percentatge estimat que ocupen les cinc entitats bancàries més grans a Balears és del 80,6%, xifra molt més elevada que la mitjana europea (68,6%), mentre que Espanya se situa lleugerament per sobre amb un 69,5%. Amb l'adquisició del Sabadell, el BBVA passaria a concentrar el 16,2% del total del sistema bancari.

Figura 10. Pes dels cinc primers bancs en el total dels actius en els diferents països europeus i a les Illes Balears



Font: PIMEC a partir de dades del BCE i estimació del crèdit bancari segons nombre d'oficines

Conseqüències en la disponibilitat de crèdit després de fusions anteriors

L'experiència de fusions anteriors mostra una tendència a la reducció del crèdit de la nova entitat. Per exemple, la fusió Santander-Popular va provocar una reducció del 19% del crèdit, la fusió Unicaja-Liberbank del 2% i la fusió CaixaBank-Bankia, del 4%, amb una mitjana del 8% (veure figura 10).

Figura 10. Reducció del crèdit en fusions bancàries anteriors

Fusió	Reducció de crèdit (%)
Santander-Popular	-19%
Unicaja-Liberbank	-2%
CaixaBank-Bankia	-4%
Mitjana	-8%

Font: PIMEC a partir de les presentacions de resultats del Banc d'Espanya

Impacte estimat de la fusió BBVA-Sabadell

Aplicant una hipòtesi de reducció mitjana del 8% als actius combinats de BBVA i Banc Sabadell, es preveu una disminució del crèdit de 54.393 milions d'euros. Això suposaria una caiguda del 30% de l'actiu disponible de Banc Sabadell i de l'1,3% del conjunt del sistema bancari espanyol (veure figura 11).

Figura 11. Estimació de la reducció del crèdit que pot suposar l'operació BBVA-Sabadell (dades en milions d'euros i percentatges)

Resultat estimat	Milions d'euros
Reducció del crèdit	54.393
Pes de la reducció respecte a Banc Sabadell	-30%
Pes de la reducció respecte a la suma BBVA-Banc Sabadell	-8%
Respecte al sistema bancari espanyol	-1,3%

Font: PIMEC a partir de dades del Banc d'Espanya

Aquesta reducció podria tenir conseqüències importants per a totes les empreses, però especialment per a les pimes i els consumidors, que trobarien més dificultats per accedir al crèdit, cosa que afectaria la inversió empresarial i el consum, i retardaria l'expansió de nous projectes empresarials. Aquestes conclusions coincideixen amb el que s'ha exposat en l'apartat anterior i amb diversos estudis internacionals consultats com Beck *et al.* (2003) i Christofferson (2004). Aquest darrer estudi informa que les concentracions de bancs suposen que les entitats fusionades perden entre el 2% i el 5% dels clients.

Conclusió

L'increment de la concentració bancària podria reduir la competència i augmentar el poder de mercat de les entitats més grans. Això podria tenir un impacte significatiu en la disponibilitat de crèdit a les Illes Balears i Espanya, amb una reducció estimada del 8% (xifra que representa 54.393 milions d'euros), fet que afectaria especialment pimes i consumidors. Aquesta reducció dificultaria l'accés al crèdit i elevaria el cost financer dels préstecs, perjudicant la inversió i el creixement del teixit empresarial. També tindria conseqüències negatives per a estalviadors i prestataris. Per tant, és crucial que les autoritats reguladores implementin mesures per mitigar aquests efectes negatius i assegurar una competència efectiva en el mercat bancari, que actualment ja és limitada.

3.3. Reducció d'oficines

Aquest apartat té com a objectiu analitzar l'impacte de la concentració de BBVA i Banc Sabadell en la xarxa d'oficines bancàries. S'han utilitzat dades històriques de fusions anteriors, informes d'entitats reguladores i l'informe financer anual del Banc Sabadell per determinar els possibles percentatges de reducció d'oficines i justificar millor els escenaris presentats. BBVA va informar el passat 5 de juliol que la fusió generarà unes sinergies (estalvis) de reestructuració valorades en 1.450 milions d'euros, però no ha detallat quina part d'aquest estalvi prové de la reducció d'oficines i llocs de treball. Sobre les sinergies, cal tenir en compte que les operacions sovint no aconsegueixen les sinergies previstes. Christofferson *et al.* (2004), per exemple, conclouen que el 70% de les operacions de concentració empresarial no aconsegueixen les sinergies previstes.

Històric de reducció d'oficines en fusions anteriors

Les fusions bancàries a Espanya han anat seguides d'una reducció significativa del nombre d'oficines. Per exemple, d'acord amb dades d'EFE (2024):

- La fusió entre Santander i Popular va comportar el tancament del 78% de les oficines del Popular i del 28% de l'entitat combinada.

- La fusió entre CaixaBank i Bankia va resultar en una reducció del 86% de les oficines de Bankia i del 31% de l'entitat combinada.
- En el cas d'Unicaja i Liberbank la fusió va suposar el tancament del 77% de les oficines de Liberbank i del 32% de l'entitat combinada.

La fusió entre BBVA i Unnim també va afectar el nombre d'oficines amb el tancament de 314 oficines que representaven el 56% de les oficines d'Unnim (De Barrón, 2012).

Diversos estudis internacionals informen de percentatges de reducció d'oficines molt elevats. Christofferson *et al.* (2004) informen del fet que després de la fusió tanquen una mitjana del 75% de les oficines del banc comprat.

Estimació de la reducció d'oficines de la concentració BBVA-Banc Sabadell

Com s'ha indicat, BBVA ha anunciat que la fusió amb Banc Sabadell generarà sinergies valorades en 1.450 milions d'euros. Una part significativa d'aquests estalvis provindrà de la reducció de costos operatius, incloent-hi el tancament d'oficines i la reducció de llocs de treball. Donat que el BBVA no ha informat de les previsions de tancament d'oficines si l'OPA tira endavant, es farà una previsió amb dos escenaris (50% i 75%) tenint en compte que les experiències anteriorment estarien més a prop de la banda alta dels escenaris (75%). Per tant, l'estimació de tancament d'oficines estaria entre 589 i 883 al conjunt d'Espanya i entre 18 i 27 a les Illes Balears (veure figura 12).

Figura 12. Escenaris de tancament d'oficines de Banc Sabadell amb la concentració BBVA-Sabadell

Oficines	Banc Sabadell	Escenari 1		Escenari 2	
		Total després del tancament	Variació	Total després del tancament	Variació
Illes Balears	36	9	-27	18	-18
Resta d'Espanya	1.142	286	-856	571	-571
Total	1.178	295	-883	589	-589

Font: Elaboració pròpia amb dades del Banc d'Espanya (2024)

Impacte en la disponibilitat de serveis bancaris

El tancament d'oficines afectarà significativament la disponibilitat de serveis bancaris, especialment en zones rurals i menys poblades. La reducció d'oficines no només disminuirà l'accés físic als serveis bancaris, sinó que també podria afectar la qualitat del servei a causa de l'increment de la càrrega de treball en les oficines restants. McKinsey (2004) destaca que una reducció d'oficines pot portar a una disminució de la satisfacció dels clients i a una pèrdua de fidelització, especialment entre els segments de població més dependents de l'atenció presencial.

Conclusió

Es preveu una reducció significativa del nombre d'oficines. BBVA ha anunciat estalvis de 1.450 milions d'euros amb la fusió, però no ha detallat quina part d'aquests estalvis provindrà del tancament d'oficines. L'impacte de la fusió BBVA-Sabadell en la xarxa d'oficines pot ser molt significatiu, amb una reducció potencial d'entre 589 i 883 al conjunt d'Espanya i d'entre 18 i 27 a les Illes Balears. Aquesta reducció afectarà negativament la disponibilitat de serveis bancaris, especialment en zones menys poblades. Les experiències de fusions anteriors indiquen que aquestes reduccions poden ser fins i tot més àmplies del que inicialment es preveu. Per tant, és essencial que es prenguin mesures per mitigar aquests efectes negatius i garantir que la fusió no perjudiqui el teixit econòmic i social.

3.4. Pèrdua d'ocupació

L'objectiu d'aquest apartat és analitzar l'impacte de la fusió entre BBVA i Banc Sabadell en l'ocupació. S'han utilitzat dades històriques de fusions anteriors, informes d'entitats reguladores i l'informe financer anual de Banc Sabadell. A més, s'han considerat dades del Banc d'Espanya, l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i estudis acadèmics sobre fusions bancàries per determinar els possibles percentatges de reducció de l'ocupació i justificar millor els escenaris presentats. Com ja s'ha indicat, BBVA va informar, el passat 5 de juliol de 2024, que la fusió generarà unes sinergies (estalvis) de reestructuració valorades en 1.450 milions d'euros, però no ha detallat quina part

d'aquest estalvi prové de la reducció de l'ocupació.

Estimació de la pèrdua d'ocupació

Segons dades històriques, la pèrdua d'ocupació en fusions bancàries sovint supera les previsions que s'informen abans que es porti a terme la fusió. A continuació, es presenten alguns exemples significatius (EFE, 2024):

- **Fusió Santander-Popular:** Aquesta fusió va comportar la pèrdua de més de 4.648 llocs de treball, dels quals 1.100 estaven en serveis centrals i 3.200 en les oficines. Aquesta pèrdua va representar el 44% de la plantilla de Popular i del 13% de la plantilla de la nova entitat combinada.
- **Fusió CaixaBank-Bankia:** La fusió entre aquests dos grans bancs va resultar en la reducció de més de 6.409 llocs de treball a Espanya. Això representava el 40% de Bankia i el 14% de l'entitat combinada.
- **Fusió Unicaja-Liberbank:** Aquesta fusió va suposar la pèrdua de 2.174 llocs de treball equivalents al 58% de la plantilla de Liberbank i al 22% de l'entitat combinada.
- **Fusió BBVA-Unnim:** Aquesta fusió va comportar la pèrdua de més de 1.218 llocs de treball, xifra que suposava una reducció del 40% de la plantilla d'UNNIM (Sacristán, 2012).

De les quatre concentracions anteriors, podem obtenir la mitjana de pèrdua d'ocupació, que és del 45,5% de la plantilla de l'entitat absorbida i del 17,25% del'entitat combinada.

Estimació dels estalvis de reestructuració

Com s'ha indicat anteriorment, BBVA no ha concretat els seus plans en relació amb la reducció de llocs de treball, ja que només ha facilitat la dada que preveu unes sinergies (estalvis de costos) de 1.450 milions d'euros. Com que una part significativa d'aquests estalvis provindrà de la reducció de costos operatius,

incloent-hi el tancament d'oficines i la reducció de llocs de treball, utilitzarem les dades

del que ha passat en concentracions bancàries anteriors.

A continuació, es presenten dos escenaris de reducció de llocs de treball (40% i 55%) aplicats a la plantilla de Banc Sabadell, basats en les experiències de concentracions anteriors que s'han facilitat en apartats previs (veure figura 13).

Figura 13. Estimació de la pèrdua d'ocupació després de la concentració BBVA-Banc Sabadell

	Escenari de reducció del 40% de l'ocupació	Escenari de reducció del 55% de l'ocupació
Plantilla de Banc Sabadell abans de la concentració (dades a 31-3-2024)	19.213	19.213
Reducció de llocs de treball en %	40%	55%
Reducció de llocs de treball	7.685	10.567
Plantilla de Banc Sabadell després de la concentració	11.528	8.646

Font: PIMEC a partir de les dades de Banc Sabadell

Conclusió

L'impacte de la concentració BBVA-Sabadell en l'ocupació seria significatiu, amb una reducció potencial que podria arribar a ser d'entre 7.685 i 10.567 llocs de treball. Aquesta pèrdua d'ocupació afectarà especialment les oficines bancàries, però també els serveis centrals. Les experiències de fusions anteriors indiquen que aquestes reduccions poden ser fins i tot més àmplies del que inicialment espreveu. Per tant, és essencial que es prenguin mesures per mitigar aquests efectes negatius i garantir que la fusió no perjudiqui el teixit econòmic i social.

Conclusió final

L'objectiu d'aquest informe és analitzar els impactes de la concentració BBVA i Banc Sabadell, incloent-hi els efectes en la competència bancària, la disponibilitat de crèdit i les condicions de les operacions, el nombre d'oficines i els llocs de treball. La concentració BBVA-Sabadell tindria un efecte significatiu en la competència bancària, especialment en territoris com les Illes Balears, on les dues entitats tenen una presència important.

Com a resum dels temes analitzats, s'arriba a la conclusió final que l'impacte de la concentració de BBVA i Banc Sabadell pot ser perjudicial per a la competència i per a clients i treballadors. Per això, és essencial que BBVA proporcioni més informació i dades concretes sobre els plans en relació amb la concentració per garantir la transparència i un compromís ferm amb les empreses, els clients, els treballadors i la societat en general. Es demana a les entitats i també als organismes reguladors que actuïn vetllant pels interessos dels accionistes, però també tenint cura de la responsabilitat social, que implica prioritzar les persones (clients, treballadors...), les empreses, sobretot les pimes, i altres parts interessades. És crucial garantir que s'evitin els efectes negatius i així contribuir positivament a preservar el teixit econòmic i social del país.

Referències:

Autoritat Catalana de la Competència (2024): *Valoració preliminar de l'operació de concentració econòmica entre el BBVA i el Banc Sabadell*.

Banc Sabadell (2024): *Informe anual 2023*.

Banc Sabadell (2024): *Informe Primer Trimestre 2024*.

Banc Sabadell (2024): *Informe Tercer Trimestre 2024*.

Banco de España (2024): Registro de oficinas de entidades supervisadas.
<https://app.bde.es/exbwciu/exbwciuias/xml/Arranque.html#>

Beck, T., Demirguc-Kant, A. & Maksimovic, V., (2003): Bank competition, financing obstacles, and access to credit, *Policy Research Working Paper Series 2996*, The World Bank.

Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (2024): Nota Sucinta Expediente C/1470/24 BBVA/SABADELL.

Cruz-García, P., Fernández de Guevara, J. & Maudos, J. (2018): Banking concentration and competition in Spain: the impact of the crisis and restructuring, *Financial Stability Review*, 34.

Damodaran, A. (2024): Damodaran online.
<https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/en>

Christofferson, S.; McNish, R. & Sias, D. (2004): Where mergers go wrong, *McKinsey Quarterly*, 1 de maig.

De Barrón, I. (2012): BBVA despedirá a 1.265 personas y cerrará 314 oficinas al integrar UNNIM. *Cinco Días*, 9 de març.

EFE (2024): *Las tres últimas fusiones de bancos en España causaron 13.200 despidos y el cierre de 3.500 oficinas*. 3 de juliol.

Sacristán, J. (2012): BBVA propone el cierre de 322 oficinas y el despido de 1.218 trabajadores, *El Economista*, 5 de setembre.